

**SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
NYOMDA**
Köszvény, St. Baron
Pop. (Brassai-utca) 10
Telefon: Szerkesztőség
Postahivatal — 977
N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
ezendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UKELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában
Egész évre — — 62
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 350
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 150 ck

1924 április 14 Hétfő

Ciuj-Köszvény * VII. évfolyam * 86. szám

5684. Niszán 10

Valutabéke

Bizony nem nevetséges, az emberiségnek éppoly szüksége volna erre a békére, mint a hét-köznapos értelemben vett igazi békére. Hogy nincsen valutabéke, ez éppen a jele annak, hogy az igazi béke sem született meg a népek között, csak a frontok vonala és a harcieszköz változott meg. A fából és ércből készült fegyverek elnémultak, de nyomban utána megszólaltak a másik, az új háború gépfegyverei és messzehordó ágyui, amelyek az egyes államok közgazdasági életében nem kisebb károkat okoztak, mint amazok a véres csatatereken. Ezt a harcot nem üzenték meg egymásnak a népek, titokban, orvul támadták hátba egymást, apróbb-nagyobb guerilla-csatározásokban gyöngítették egymás erejét és bizony nem egy ország, amely szerencsésen megusza az igazi háborút, majdnem elvérzett a kíméletlen valutacsatában. Ebben a küzdelemben azonban egy új tapasztalatra is szert tettek a hadakozó felek. Akármilyen felkészültséggel, bármilyen precíz fegyverekkel indultak a harcba, a fegyverek nemcsak előre, de mindig elsültek visszafelé is. A világ egyik fele felismerte már ennek a háborúnak különös sajátosságát, a másik fele azonban tovább hadakozik vakon és osztja a sebet másnak, de — önmagának is.

A valutaháború hosszú frontján most egy részleges fegyverszünet terve vetődött fel. Egy vezető bécsi lap megpendítette a gondolatot, hogy a két Duna-menti legyőzött állam, Ausztria és Magyarország, amelyek nemcsak az Isonzónál és a Marnenál szenvedtek halálos vereséget, de Zürichben is, lépjenek egymással valutabéke alá. Vagyis egységes elvek alapján stabilizálják a pénzüket, ami másszóval azt jelenti, hogy a két államban ezután egységes valuta legyen. Az ötlet élénk visszhangot keltett mindkét országban és — teljes joggal. Ami a mai nemzetközi életet legjobban megnehezíti és a népek igazi közeledése elé akadályokat gördít, az a valuták különbözősége. Két olyan egymásra tárt államnál pedig, mint Ausztria és Magyarország, valóságos életkérdés, hogy javaik kicserélésének eszköze állandó és azonos legyen. Egészen bizonyos, hogy mindkét országban minden józanul gondolkodó ember örömmel fogja üdvözölni az egységes valuta gondolatát. Mindenki fel fogja ismerni óriási jelentőségét és üdvös hatásait — és a terv mégsem fog megvalósulni. Nem fog megvalósulni egyszerűen azért, mert ebben az egész világon dúló valutaháborúban, éppúgy mint az igazi világháborúban, nem lehet és nem érdemes. Céltalan volna. Ha a háború az egymással megbékült két ország körül tovább folyna, ez annyit jelentene, mintha mégsem kötötték volna a békét. Sőt még annál is rosszabb. Két koldus egymáshoz kötötte nyomorult életét. Ezt a ropant nagy és égető problémát részletekben megoldani nem lehet. Sem külön szanálásokkal, sem különböző békekkel. Ezt csak egyetemes, egységes és gyökeres intézkedésekkel lehet megoldani. Ha majd az összes hadviselő felek belátják, hogy ez a háború még céltalanabb mint az előbbi volt, hogy itt csak veszíteni lehet, de nyerni nem, akkor talán majd összeül az új világ békekongresszusa, amelyen az összes felek a legyőzött alázatosságával és békekészségével jelentek meg és ezen a konferencián talán megszületik a valutaháború világbékéje, amely egyúttal az igazi békét is fogja jelenteni.

Eredménytelen volt Lupu és Averescu találkozója

Bukarest, április 12. A „Viitorul“ szerint Lupu és Averescu találkozója eredménytelenül végződött, mert Lupu csupán kooperációt kívánt a kormány megbuktatására, Averescu ellenben ragaszkodott a fuzióhoz.

Németországban nagy kiábrándulást keltett a szakértők jelentése

A német kormány elfogadja tárgyalási alapul a tulszigoru javaslatokat. Párisba a jóvátételi probléma gyors megoldását remélik a szakértői jelentéstől. Teljes felhatalmazást kér a reparációs bizottság

(Berlin, április 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szakértők jelentése nagy kiábrándulást okozott Németországban. A sajtó szerint az ország fizetőképességét hatalmasan túlozták. Stresemann ennek dacára kijelentette a külföldi sajtó képviselőinek, hogy a kormány tanulmányozni fogja a jelentést.

A szocialista „Vorwärts“ írja, hogy a jelentés visszautasítása katasztrófális ostobaság lenne. Más lapok is hangsúlyozzák, hogy a javaslatok szigorúak ugyan, de tárgyalások alapját képezhetik.

Paris, április 12. A jóvátételi bizottság egyhangulag elfogadta a következő jóvátételi javaslatot: A jóvátételi bizottság a szakértők ja-

vaslatát olyannak tekinti, amely a jóvátételi probléma gyors megoldásának alapját képezheti és hajlandó még hatáskörének korlátai között is elfogadni a jelentés konkluzióit és az abban javasolt eljárást. A szakértők programja megvalósításának megkönnyítésére és siettetésére a bizottság javasolni fogja az érdekelt kormányoknak, hogy ruházzák kompetenciájukat a jóvátételi bizottságra.

A jóvátételi bizottság várja a német kormány értesítését, hajlandó-e a szakértők javaslatának megvalósításánál közreműködni és ezért április 17-én meghallgatja a német delegátusokat, ha csak a német kormány már előzőleg írásban nem adja meg válaszáat.

Politikává dagadt a budapesti lap-sztrájk

Husz polgári lap közös újságot ad ki. A fajvédő „Szózat“ megjelenik. Sztrájkba léptek az újságkihordók is. Viharos ülés a szanálási javaslatok körül

(Budapest, április 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nyomdafőnökök és lapkiadók szindikátusa eltökélten ragaszkodik a nyomdamunkások kizárásához, sőt valószínűleg szélesebb körökre is kiterjeszti a kizárást. Mától kezdve az összes budapesti napilapok közös újságot adnak ki, amelyhez minden szerkesztőség egy-egy munkatársát delegál. Ma az alkalmi „Reggeli Hírek“-en és a „Népszava“-n kívül a „Szózat“ is megjelent. A közös lap „Magyar sajtó“ és „Ungarische Presse“ néven jelent meg hatoldalas magyar és kétoldalas német szöveggel a budapesti polgári napilapok együttes kiadásában és szerkesztésében megjelenő újság elnevezéssel.

A közös szerkesztőség vezetőhelyén közli az olvasóközönséggel, hogy a „Nép“, a „Szózat“ és a „Népszava“ kivételével

valamennyi politikai napilap felfüggeszti megjelenését

mindaddig, amíg a munkaszervezés szentségén elkövetett sérelem orvoslást nem nyer. Egyben bejelentik, hogy a lapkihordók is sztrájkolnak, ezért az előfizetőknek nem küldhetik az újságot. Az együttes lap megjelenésével kapcsolatban a „Szózat“ azt írja, hogy azért vált külön az „Az Est“, „Ujság“, „Esti Kurir“, „Fris Ujság“, „Magyar Hírlap“, „Magyarország“, „Magyarság“, „Nemzeti Ujság“, „Neues Politisches Volksblatt“, „8 Órai Ujság“, „Pester Lloyd“, „Neues Pester Journal“, „Tözségi Hírlap“, „Uj Barázda“, „Uj Lap“, „Uj Nemzedék“ és a „Világ“ együttesen szerkesztett és kiadott lapjától, mert

csak magyar fajvédelmet ismer, amely egyaránt kiterjed polgárra és munkásra,

ha az magyar ember. Hangoztatja, hogy nem hajlandó zsidó érdekeltségek szekerét tolni „polgári“ jelszó ürügye alatt.

A nemzetgyűlésen, amelyet Szcitovszky elnök pontosan hét órakor nyitott meg, Esztergályos János szociáldemokrata képviselő a szanálási javaslatok ellen szóló beszédében kitért a választójog fejtegetésére, mire megvonták tőle a szót. Szilágyi Lajos a házszabályokhoz való hozzászólás címén a nyomdászsztrájkjal foglalkozott, amely szerinte a nyomdatulajdonosok sztrájkja. Erre nagy zaj támadt a jobboldalon, mire Szcitovszky elnök figyelmeztette a szónokot, hogy a nyomdászsztrájknak semmi köze a házszabályokhoz.

Ezután több szociáldemokrata szónok fejte-

gette a párt ismeretes álláspontját a javaslatokkal szemben.

Frühwirth Mátyás Wolff-párti képviselő vitába száll

a szocialista szónokokkal és azt állítja, hogy a munkásságnak is érdeke a szanálási javaslatok elfogadása. Szerinte irtózatossá teherli a Károlyi-kormányt, hogy összefogott az utcával a polgárság helyett, mert ennek következménye lett a bolsevizmus. A szociáldemokraták azt mondják, hogy más utat is lehetett volna választani a kibontakozásra, mint a szanálást. Lehetséges, de nem jelölték meg az irányt, amelyet szerintük követni kellett volna. Azt fejtegeti, hogy a munkásság elfordult a szocialista vezetőktől.

Rothenstein közbeszól: Ezt maga sem hiszi el.

Frühwirth: Képviselő ur ne beszéljen, mert a kommun idejében sokkal élesebb kijelentéseket tett, mint maga Kun Béla, vagy Pogány József.

Rothenstein: Rágalom.

Az elnök Rothensteint rendreutasítja.

Frühwirth: Ön mint a szovjet tagja ült itt és türe, hogy a pincében embereket kinezanak. Ausztriában a leghiresebb szociáldemokrata közgazdászok sem tudtak a szanálásnál jobb megoldást találni. Már az is óriási eredmény, hogy a kormány el tudta intézni a jóvátételi kérdést, mert enélkül gondolni sem lehetett volna a szanálásra. A magyar kérdést a külföldre menekült kommunista vezérek mérgeztették el, a világ legnagyobb csirkefogói, akik mindenütt ott voltak, ahol a magyarokat gyalázni lehetett.

Kabók szociáldemokrata közbekiált: Megnyalják még ezeknek a talpát.

Erre a közbeszólásra az egész Házban óriási zaj támad. Kabók felé tömegesen repülnek az éles felkiáltások:

— Fúj! Szégyelje magát! Azonosítja magát velük!

Frühwirth: A német szocialisták szembeállottak a kommunistákkal, csak mi türtük, hogy volt kommunista bekerüljenek a parlamentbe. (Nagy zaj a szélső baloldalon.) Maguk a német szocialisták mondták, hogy az elmenekült magyar kommunisták a legnagyobb gazemberek. Sulyosan tévednek, akik azt hiszik, hogy egy radikális kormány több eredményt ért volna el Rothenstein miniszterelnök-

kel. (Derültség.) A német szakfériak sem tudtak más szanalási módot találni, mint a jóvátétel megoldását és a külföldi kölcsönt. A szónok ezután Ausztria példájával bizonyítja, hogy a szanalás után a munkásság helyzete is megjavult.

Hogyan dolgozik az ipar Oroszországban

A bürokratizmus és terror akadályozzák az ipari fejlődést

Egy Oroszországból nemrég hazatért mérnök közli az alábbi érdekes leírást a szovjet ipari helyzetéről.

Tudvalevő, hogy az orosz kormányzat, helyesebben az uralkodó kommunista párt Oroszország teljes gazdasági életét megváltoztatta. A régi készletek elfogytak és a katonai harc befejezése után meg kellett kezdeni a gazdasági harcot is.

Akkor, amikor a harcoló kommunizmus véget ért, amikor az orosz termelés teljesen piac és árucserre nélkül volt, az ipart a közgazdasági legfőbb tanács irányította, amely a szovjetköztestársaság iparügyi minisztériuma volt. Ez a tanács természetesen alá volt rendelve egyrészt a katonák és munkások tanácsának és az államtervizottságnak, amely két szerv a Szovjetunió gazdasági életének vezetését teljesen a kezében tartja.

Az iparnak a mai formák közé való szorítása sokkal szakértőbb módon és tervszerűbben történt, mint annakidején az államhatalom által való átvétel. Az egyes vállalkozásokat alaptőkével látták el, az államháztartásból törölték és a vállalatoknak gazdasági egyéni életet kellett élni. Megkezdődött azonnal a trösztökbe tömörülés, a kartellek és szindikátusok alakítása az ipar egész területén. Az egyes vállalatok trösztöt alkottak termékek szerint és a termelési területek szerint a trösztök szindikátusba tömörültek, amely a beszerzés és a piakeresés nehézségein segítettek tagjaikat keresztül.

A mai gazdasági keretek csak hosszabb idő után jöhettek létre. A vállalatok helyzetét ma a külföldi részvénytársaságok helyzetéhez lehet hasonlítani, amelynek részvényei azonban száz százaléknyi mennyiségben az állam kezében vannak.

Az ipar átalakítása mellett a szovjetunió kormánya megkezdte az ország villamosítását, ezen a téren azonban említést méltó eredmény még nincs.

Az ipari gyakorlat még nagyon messze van az ipari teóriától. Eltekintve attól, hogy a tökehiány az ipar technikai fejlődését nagyban hátráltatja és még soká fogja hátráltatni, az állami bürokratikus rendszer is akadályozza a normális fejlődést. Az orosz behozatali politika csak azt engedi behozni, ami az országban nem terem, minden behozatali kérvénynél megkérdezik a szakköröket, vajjon az az áru, amelyeket be akarnak hozni, belföldön nem állítható-e elő. Ettől a választól függ a kérés elintézése és természetesen ez is nehézségeket gördít az ipar szabad fejlődésének útjába.

Ha az orosz ipar bürokratikus munkájáról beszélünk, meg kell vizsgálnunk azt a hatást, amellyel a drákói szigorúságú orosz törvények az orosz iparra voltak. Az igazságszolgáltatás világosságának hiánya és a szigorú büntetések, amelyekkel az állam és az állam érdekei ellen elkövetett legkisebb kihágásokat büntetik, egész Oroszországban beteges félelmet okoznak. A legstürgebb és legszükségesebb változtatásokat elodázzák, mert senki sem meri értük a felelősséget vállalni.

Az utóbbi két évben tagadhatatlanul javult az orosz ipar helyzete. Az ugynevezett könnyű ipar, amely közvetlenül fogyasztók számára termel, lényeges haszonnal dolgozik. Ezzel ellentétben a nehéz ipar, hála a tökehiánynak, még mindig mostohagyermek a szovjetkormányzatnak és nagy deficitet dolgozik. Nem lehet előrelátni, hogy mikor fog sikerülni a szovjetnek az ipar helyzetét megszilárdítani, mert ez a mai szovjetrendszer mellett aligha sikerülhet.

Romániában akartak szervezkedni a görög rojalisták

Bukarest, április 12. A görög rojalisták Galaccon nagy gyűlést akartak tartani az athéni kormány ellen. A román kormány a gyűlést betiltotta.

Romániával áll vagy bukik Európa békéje

Fontos tárgyalások Duca külügyminiszter és Poincaré között. A királyi párt franciaországi látogatásának hatása. Szerződés formájában szilárdítja meg a román-francia barátságot. Husvétkor szünetelnek a román-osztrák tárgyalások

Oroszországnak nincsenek háborus szándékai

(Cluj-Kolozsvár, ápr. 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bécsi „Wiener Tageblatt“-nak jelentik Párisból, hogy Franciaország és Románia között a politikai kérdéseknek egész sora kerül megbeszélésre a napokban, ezért Duca külügyminiszter meghosszabbítja párisi tartózkodását. A jövő hét elején Duca tanácskozással fog Poincaréval folytatni, amelyek során valamennyi problémát megtárgyalják és valószínűleg megformulazzák a román-francia szerződést is.

Az erre vonatkozó tárgyalásokra kedvező atmoszférát készített elő a román királyi párt látogatása.

A bécsi lap megjegyzi, hogy azon a napon, amelyen Kelet-Európa békéje veszélybe kerülne, a háborút megakadályozni szándékozó hatalmak akciója csak Románia területén keresztül sikerülhet. Európa nagyon sok meglepetéseknek lehet kitéve, ha Lengyelország csak a bizonytalan és veszélyeztetett danzigi és memeli utakkal volna összekötve a Nyugattal.

Románia függetlensége és biztonsága

elengedhetetlen feltétele annak, hogy a béke ellenségei felhagyjanak terveikkel. A „Temps“ szerint lehetséges, hogy a béke érdekében Franciaország és Románia tartós és pontosan részletezett formát adnak barátságuknak.

Ugyancsak bécsi jelentésből kapjuk a hírt, mely szerint a pétervári szovjet ülésén Zinovjev beszédet tartott, amelyben megcáfolta azt a hírt, hogy Beszarábia miatt Oroszország és Románia között háború van kitörőben. „Az oro-

szok rokonszenveznek a romániai parasztokkal — mondotta Zinovjev. — „Mi nem fogunk háborút indítani, nem fogjuk orosz testvéreink vérére Beszarábiáért ontani, amelyet a románok hosszú ideig nyugodtan birhatnak.“

Bukarest, április 12. Titulescu londoni román követ ma visszautazott Londonba. Ezzel kapcsolatban a néppárti „Indrumarea“ ma illatékony helyről kapott információ alapján közli, hogy Titulescu azért utazott szabadságának lejárta előtt vissza Londonba, mert az angol-orosz konferencia megkezdése ottani jelenlétét szükségessé teszi. Ugyanis valószínű, hogy

az oroszok a konferencián felvetik Beszarábia problémáját

is és tiltakozni fognak a szövetségesek azon egyezménye ellen, amellyel elismerték Beszarábia egyesülését Romániával.

Bukaresti diplomáciai körök egyébként biznak abban, hogy az angol kormány követelni fogja a fennálló szerződések elismerését és vissza fogja utasítani a jelenlegi európai területiális kérdéseknek megvitatását.

Bécs, április 12. Az osztrák-román tárgyalások kielégítően folynak a saint-germaini békeszerződés alapján. Románia méltányolja Ausztria nehéz pénzügyi helyzetét és ezért nem követeli a pénzügyi kötelezettségek azonnali teljesítését. A nyugdíjak ügyében Románia fenntartja eddigi álláspontját, hogy a békeszerződésben megállapított kötelezettségeknek eleget fog tenni. A tárgyalásokat a husvéti ünnepek tartamára megszakítják.

Ünneplik Janovics Jenőt

(Cluj-Kolozsvár, április 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jubileumi ünnepségeken és ünneplésekben akaratlanul is a két legellentétebb érzés vesz erőt a csendes számoló lelkén: a szentimentális meghatottság és a cinikus embermegvetés. És igaz igaz is: husz-, harminc- és ötvenéves fordulópontokról visszatekinteni a multra, már maga is elég, hogy kivételesen lágy hangulatba ringassa az embert. És mindegy az, hogy kicsiny vagy nagy érdemekre, mindegy az, hogy nyolcadai művezető, vagy országkormányzó politikus áll-e abban a bizonyos évfordulóban: nem az eredmények, hanem maga az Idő, az Elmúlás, a beszámolás gondolata az, mely nem csak a jubiléumot, de a nézőt is lelkén érinti és könnyeket csikar. De aztán jönnek a részletek és arcucsapnak. Ünneplés és ünneplők. Hogy meg tudják állani nevetés nélkül. Az ünneplés, akinek minden mozdulata azt látszik kifejezni, hogy kérem én mostan meg vagyok hatva, mert az ugylilik, és a felköszöntők, akik szintén előre készülnek a meghatottságra. Ilyenkor lesz urrá az emberen a cinikus megvetés.

Janovics tegnapi ünneplése kivételesen áll a jubileumok előre megfontolt szándéku meghatottságaival szemben. És ez abban a pillanatban vált megdönthetetlen érzéssé a résztvevők lelkében, amikor az ünneplés szájáról elröppent a szó:

„Nem az én harmincéves szerény színészi munkámnak, nem is huszonkétéves hanyatott igazgatói munkámnak, hanem a százharminkétes érdélyi magyar színjátszásnak szól ez a hódolás.“

És valóban, ebben a tudatban méltán vett erőt a szívbeli meghatottság ünneplésen és ünneplőkön egyaránt. Külsőségeiben és fajsúlyában is impozáns volt az a hódolat, mellyel a nagyközönség, Erdély egész magyar színészete, a kolozsvári színház, a munkástársadalom, a polgárság és a város és megye hivatalos képviselői hódoltak Janovics személyén keresztül a magyar színjátszásnak. A színház folyosói lombdíszt öltöttek, a nézőtér zsufolásig megtelt ünneplő feketébe öltözött közönséggel és amikor a függöny felgördült, a duplájára mélyített színpad valóságos virág- és koszoruerdőt tárt elé. A színpad mélyét és két oldalát a hivatalos küldöttségek foglalták el, a megye és város képviselői, az erdélyi színtársulatok deputációi, a

kolozsvári társulat teljes személyzete, a szervezett munkások küldöttjei, a magyar tanuló ifjuság képviselői és mindazok, akiket közlőrl, vagy messziről küldöttek jókívánságokkal a hódolat. Ebbe az ember-és virágerdőbe lépett be, a zenekar ünnepi nyitánya közben, az öreg Szentgyörgyi és Laczkó Aranka karján Janovics Jenő. A néptéren mint egy vezényszóra föllállottak az emberek és hosszú percekig olyan tapsorkán viharzott a nagy termen keresztül, hogy elnyelte a dalárdát és zenekar együttes dalait.

Amikor végre az első szónok szóhoz juthatott, elsőnek Seiner főszolgabíró üdvözölte a jubiléumát a vármegye nevében és közvetlenül utána dr. Carpianisan adta át Kolozsvár városának hivatalos üdvözlését. Janovics mindkét köszöntőre román nyelven válaszolt. Sorra kerültek a többi ünneplő jókívánságok is: Baróti Erzsébet a kolozsvári magyar nők nevében, dr. Óvári a kolozsvári magyar társadalom nevében, Forgács a kolozsvári társulat nevében, Parlagi és Hetényi a nagyváradi színház, Darvas Ernő az aradi színház, Kovács Imre a marosvásárhelyi színház, Gáspár Jenő az oravizai színház, Fehér Imre a tordai színház, Gróf László a szatmári színház és Inke Rezső a dési színház üdvözlését és koszorúját adták át.

A színtársulatok után a szervezett munkások, a tanuló ifjuság, a kolozsvári dalegyletek, a nyugdíjas színészek és a műszaki és segédzsemmélyzet képviselői is részt kértek az ünneplésből. Mindannyian rövid és láthatólag átértett szavakkal köszöntötték Janovicsot. És maga Janovics is, röviden, de az őszinte megindultságtól remegő hangon válaszolt a hódoló köszöntésekre. Mindegyik csoporthoz volt egy-egy külön, hálás megemlékezés és beszéde végén szavai imaszertü fogadalomba szárnyasodtak. Utolsó ámenje már belevezett a közönség ujjongó, viharzó és szünni nem akaró tapsaiba.

Az ünnepség után Mollier Tartuffjét adták. A címszerepet Janovics Jenő játszotta. Az utolsó felvonás után is lehullt már a függöny, de a közönség még mindig nem akart távozni és egyre megújuló tapsokkal hívta a rivalda elé dr. Janovics Jenőt.

g. j.

Csapágyfémeket (saját gyártmány) legolcsóbban szállít Grossmann Jenő Nagyvárad Baross-utca 10. sz. Sürgöncim: Grossmasin. Telefonszám: 296

A különbségek közötti kérelemista társaság — Mondd

plomban, ami zuzet. Így van hez hozzáteszik nevével fölösle

Aki megfizet. Az adókövetés szegény d... vetettek ki.

Amikor a akarja venni a vakarja a fejét — Nyolcsz be ezerhatszáz

A bizottság arra még nem volna az adóját — Miért — Mert a meg fogja fizet

A csodára máramarosai kis beszéltek, hogy tevérbabbanak. roskában szere Mindentüvé pé reklám segítség érkezésüknek. a közelebbi fal kétől felmentet — No maj Péntek esti voltak a roskal esoda:

Halevés kis halszilánk. meghalt. Most pókus — és Ennél nagy Nagy tisztelett Igen természetesen sem kellett elő sértette a tork Igy jártak

A jószívű egyszer bemen nedovet kért totta kérését, fakadt ki:

Ribono sel liókat adtal és pár lejt sem adnál, felét ró nem hiszed, n dig te magad

Ujabb

Bukarest, tegnap letart Imre Aladár Ma folytat akik a beszar megatták, mi kobzott iratok A „Viitor Moszkvából a célra.

Szörny gyapjú

Ez történt...

A különbség. Egy utcán sétáló anticionista a következő kérdéssel lepi meg a vele együtt sétáló cionista társát:

— Mondd kérlek, hogy van az, ha egy elhalt híres cáddiknak a nevét említik, mindig hozzáteszik: „Zécher cádik livrocho“. De még sohasem hallottam, hogy valaki, aki Herzl nevét említi, ezt hozzátette volna.

— Nézd kérlek, — válaszolt a cionista — minden zsidó házban mezeu van az ajtóra szegezve, de a templomban, ami a legszentebb hely, nem látsz mezeu. Így van az előbbi esettel is: a rabbi nevéhez hozzáteszik a zécher cádik livrocho, de Herzl nevével fölösleges... D. B. Gherla

Aki megfizeti az egészséget, megfizeti a dupláját is. Az adóhivatás bizottság kiszállt egy K. N. nevű szegény d...i asztalhoz, akire nyolcszáz lej adót vetettek ki.

Amikor a bizottság egyik tagja jegyzőkönyvbe akarja venni a kirótt adó összegét, az asztalos megvakarja a fejét és kiböki:

— Nyolcszáz lej, urak, kevés lesz az, írjanak be ezerhatszázat.

A bizottság tagjai meglepődve néznek össze, arra még nem volt eset, hogy valaki keveselte volna az adóját.

— Miért kevesli az adót — kérdezi az elnök. — Mert aki fizetni fogja a nyolcszáz lejt, meg fogja fizetni az ezerhatszázat is.

S. Izidor, Déva

A csodarabbi és a világhírű kántor. Egy máramarosi kis faluban Mendel és Chajim összebeszéltek, hogy felosapnak kántornak és csodatevőrabbinak. Utánuk is indultak több vidéki városokban szerencsét próbálni a következőképpen. Mindentüvé péntek délután toppantak be. Előzetes reklám segítségével mindenütt híre terjedt megérkezésüknek. Valóságos népvándorlás indult meg a közelebbi falvakból. A kántort péntek esti énekétől felmentették, tekintettel aznap fáradtságára.

— No majd holnap — mondták.

Péntek esti vacsorához mindketten hivatalosak voltak a roskahalhoz. És itt történt a következő esed:

Halevés közben a kántornak torkán akadt egy kis halszilánk. Egy-két börgés s a kántornak vége, meghalt. Most jön a csodarabbi szerepe: hókuszpókusz — és a kántor feltámadt...

Ennél nagyobb csodát még rabbi nem művelt. Nagy tisztelettel és sok pénzzel halmozták el hívei. Igen természetes, hogy a kántornak szombaton sem kellett előimádkoznia, mert az éles csont megsértette a torkát.

Igy járták be az egész országot.

W. J. Székelyhid

A jószívű szegényember. Egy szegény koldus egyszer bement egy nagyon gazdag zsidóhoz és nedvet kért tőle. A gazdag mérgesen visszautasította kérését, a koldus nagyon elkeseredett és így fakadt ki:

Ribon! sel olam, ezeknek a gazdagoknak milliókat adtál és nem akarnak a szegényeknek egy pár lejt sem adni, ha nekem csak 100.000 lejt adnál, felét rögtön oda adnám a szegényeknek, ha nem hiszed, ne adjál csak 50.000-et, a többit pedig te magad add a szegényeknek.

Schocharjo, Careii-Mare

Újabb kommunista letartóztatások

Bukarest, április 12 A hadbírósg rendeletére tegnap letartóztatták Cristescu, Dobrogeanu és Imre Aledár kommunista vezéreket.

Ma folytatták a kommunisták letartóztatását, akik a beszarábiai kérdésben az orosz álláspontot támogatták, mint az a házkutatások alkalmával elkobzott iratokból kitűnt.

A „Viitorul“ szerint Cristescu beismerte, hogy Moszkvából nagyobb pénzszeget kapott erre a célra.

A „szikraszabadság“ közelebb hozza egymáshoz a népeket

Arco gróf nyilatkozik a drótnélküli táviró jövőjéről

(Bécs, ápr. 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Gróf Arco, a legnagyobb német rádiótársaság a „Telefunken“ főmérnöke, tegnap óta Bécsben tartózkodik. Munkatársunknak alkalma volt beszélgetést folytatni, a drótnélküli táviró egyik legalaposabb szakértőjével, aki a rádiószolgálat jövőjéről így nyilatkozott:

— Az európai laikus körökben az Egyesült Államokbeli „szikraszabadságról“ elterjedt nézet nem mindenben fedi a valóságot, mert a kormány bizonyos felügyeletet gyakorol a feladóállomásokra és csak azok állomások továbbíthatnak drótnélküli táviratot, vagy hangot, amelyek egy előre megszabott program szigorú betartására kötelezik magukat. Csak az egész rövid, mintegy harminc méter hosszúságú hullámokat, amelyeknek egész jelentéktelen a hatótávolságuk, szabad ellenőrzés nélkül továbbíthatni.

— Érdekes, hogy az utóbbi időben körülbelül hétszáz leadóállomás szüntette be az üzemét és a még működő 3—400 leadóállomás valószínűleg ugyan erre a sorsra fog jutni, mert csupán reklámokból befolyó jövedelmek nem elegendők az óriási kiadások fedezésére. Amerikában ugyanis a „rádióamatőr“ egyáltalában nem fizet bérleti díjat, ami kétségtelenül sokban járult hozzá a drótnélküli állomások rohamos népszerűsödéséhez. Amerikán kívül minden országban a magánállomásoknak jelentékeny díjat kell fizetniük.

Arco gróf ezután kifejtette, hogy a különböző államok politikai-nemzeti szempontból a

kormány részére biztosítani akarták a drótnélküli továbbítás monopóliumát. Így történt ez Angliában és Németországban is, de a rádió-egyesületek energikus fellépésének sikerült megakadályozni ezt a kísérletet. Legújabbban az osztrák kormány igyekszik biztosítani magának Ausztria területén a továbbítás monopóliumát. Mindenesetre a politikai szempontok előretörését csak az összes amatőrök egységes és erőyes „rádióközvéleménye“ fogja tudni ellensúlyozni.

— A rádió felfogóapparátusok csak akkor fognak jelentékenyen elszaporodni, ha kölcsön-szisztémával, illetőleg részletfizetéssel teszik lehetővé a felfogóállomások felszerelését. A technika feladata pedig az állomások felszereléséhez szükséges anyagok előállítását olcsóbbá tenni.

Igazi kulturhivatását pedig csak akkor fogja teljesíthetni a rádió, ha mindenütt bevezetik az ugynevezett „Re-broad casting“-ot, amely a nagy távolságról jövő hullámokat transzformálja, mert az egyes amatőr felfogókészülékek ezen apparátus nélkül, a nagyobb távolságról jövő hullámokat nem tudják felfogni. Ehhez kell járuljon még a szikratovábbítás teljes szabadsága és politikai érdekeltiségektől való függetlenítése, ami bizonyára közelebb fogja hozni egymáshoz a népek lelkét.

Arco gróf tegnap este a bécsi mérnökegyesületben nagyszámu szakközönség előtt érdekes szakelőadást tartott „Modern raditávíró-szolgálat“ címen. Előadásában azokat az újabb technikai felfedezéseket méltatta, amelyek lényegesen olcsóbbá teszik az apparátus előállítását.

Tízévi súlyos fegyházra ítélték Otto Eisslert

A védelem elfogultnak minősít az esküdtbírósgot. A vádlott öngyilkos akart lenni. Tragédiák a nagy vagyonok birodalmában

(Bécs, ápr. 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Otto Eissler iskolatársának, dr. Schmid főörvényszéki tanácsosnak a kihallgatásával kezdődött az Eissler-pör tárgyalásának harmadik napja. Utána azt a két detektív hallgatták ki, akik házkutatást végeztek a vádlott szállóbeli lakásán. Az egyik detektív elmondta, hogy Eissler 1922-ben, közvetlenül Romániába való utazása előtt, hatalmas pisztolyt adott át a szállodának megőrzésre, de Erdélybe is fegyvert vitt magával. Tárgyalás közben Otto Eissler felesége egy szót sugott dr. Teirich védőügyvédnek, mire dr. Ramsauer elnök, akinek elfogultsága nagy megütözést keltett a hallgatóság és az osztrák főváros egész közvéleményének körében,

az összes tanukat eltávolította a részükre kijelölt helyről és felszólította őket, hogy a közönség számára fentartott padosorokba vonuljanak vissza. Általában az esküdtbírósg elnöke hangsúlyozottan éreztette a vádlottal, hogy tagja a keresztényszocialista pártnak. Ramsauer dr. magatartása élénken foglalkoztatja a bécsi lapokat, amelyek a bírói kar elfogultlanságáért szállanak sikra. Werkgartner dr. törvényszéki orvos részletesen ismertette a meggyilkolt Robert Eissler holttestén végzett vizsgálat eredményeit.

Tizenhat lövéstől származó sebet talált rajta, amelyek még akkor is halált okoztak volna, ha azonnal megoperálják az áldozatot. Hövel dr. elmeorvos felszólalása előtt Eissler Ottónak megengedték, hogy hagyja el a tárgyalási termet, mivel a szabvélemény felizgathatta volna. A professzor szerint Eissler Ottó nagyon ideges, lobbanékony, szeszélyes, folyton változó kedélyű és fölötte gyanakodó természetű férfi, aki nagyon féltette egészségét s ezért külön-külön hajlamai fejlődtek ki. De nem szenved üldözési mániában. Mindamelllett a természete diktálta neki és ő teljes jóhiszeműséggel képviselheti, hogy rokonai megkárosították.

Bizonyos mértékben terheltek tekinthető Eissler Ottó,

minthogy az apja gyenge, erélytelen férfi, az anyja pedig hidegszívű, érzelmekre képtelen asszony volt.

Az elnök ezután három kérdést intéz az esküdtekhez: Született gyilkos-e, szándékosan embert ölt-e, vagy pedig pillanatnyi elmezavarásban követte el tettét Otto Eissler? Az ügyész szerint Otto Eissler nem született gyilkos, hanem a bosszuvágy és a pusztítás szelleme olyan erős benne, hogy kéréllhetetlenül határozta el magát arra, amit tett. Előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosságban bűnösnek kéri kimondani a vádlottat. A vádbeszéddel a dél-éltői tárgyalás végetért. Délután a védőbeszédre került a sor. Teirich Valentin dr. védő ismerteti a vádlott gyermekkorát és házasságát, amely az első surlódásokat idézte fel az Eissler-családban. Szerinte határozottan arra törekedtek, hogy

Heinrich Eissler hozzátartozóit kizárják a közös vagyonból.

Allításának bizonyítására felemlíti, hogy ennek a célnak érdekében indítottak pert a hetvennyolc éves öreg ember ellen és ettől való féltelmében, hogy teljesen elveszti a cég 1897-beli házitörvényeiben biztosított vagyonrészét, Otto Eissler elfogadta 1919-ben azt a szerződést, amely tönkretette, mert amit kapott is, azt a cseh vagyondézma elvette. Eissler emiatt öngyilkos akart lenni, de előbb felkereste még Róbertet, aki azonban durván elutasította. Ezáltal Ottónak minden reménysége megsemmisült és egzisztenciájának tönkremenetele kergette abba a kétségbeesett lelkiállapotba, melyben tettét elkövette. A vádlott nem is emlékszik arra, amit tett, mert különben nem viselkedne olyan nyugodtan. Épeztért kéri a bíróságot, hogy felmentő ítéletet hozzon.

A védőügyvéd beszédét nagy tapssal fogadta a hallgatóság, mire

Ramsauer elnök a közönséget kizárta a tárgyalásról.

A vád és a védelem hosszas csatározása után az esküdtek tanácskozásra vonultak vissza.

Szőrmefestés és gyapjufestés

TAVASZI RUHÁKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT
„KRISTÁLY“ GŐZMOSÓGYÁR CLUJ
Telefon 500

Gyapju és gyapju-fonalfestés

Másfélóra múlva kihirdették a verdiktet, mely szerint arra a kérdésre, hogy gyilkos-e Otto Eissler, tizen igennel, ketten nemmel szavaztak. Ezzel a második kérdés magától elesett, a harmadik kérdésre pedig, hogy pillanatnyi elmezavarában gyilkos-e a vádlott, nemmel szavaztak az összes esküdtek. A bíróság ezután ítélet hozatalra vonult vissza.

Öt perc múlva a bíróság tagjai ismét visszatértek a tárgyaló terembe és Ramsauer elnök kihirdette az ítéletet: *tíz évi sulyos fegyház.* Az indokolásban Ramsauer elnök hangoztatta, hogy a törvény szerint életfogytiglani fegyház járna a vádlottnak, de a bíróság figyelembe vette a felmerült enyhítő körülményeket is. Otto Eissler védője semmisségi panaszt jelentett be a szerinte nem teljesen pártatlan ítélet ellen.

A szerbek pusztításai a kiürített községekben

Bukarest, április 12. A szerb lapok támadásaival szemben, amelyek szerint Románia kifosztotta a szerbeknek átadott községeket, a lapok megállapítják, hogy épp ellenkezőleg a szerbek követték el nagy pusztításokat a tőlük átvett területen. *Zsombolyán még a vasúti állomást is teljesen kiürítették.* A kormány bevértja a román delegáció jelentését, mielőtt a szükséges intervenciót megteszi. Hivatalosan megcátozzák azt a hírt, hogy a szerb kormány jegyzéket intézett Romániához, tiltakozva a román pusztítások ellen.

Husvétii של פסח szükségletét

u. m.: porcellán, üveg, evőeszköz stb. a legolcsóbban

Kerekes Ernő Cluj

üveg- és porcellán nagyruházában szeresheti be.

Engros Detail

Telefonszám: 586.

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

A tavaszi divat legszebb anyagai nagy választékban megérkeztek

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruháza Cluj, Piața Unirii No. 12. Telefonszám 9-61

Zsák

Zsineg

HAVAS DEZSŐ
TIMISOARA

Kötél

A „Hercules”-Tápsör pártatlan minőségű Czell-Sörgyár Cluj-Kolozsvár

Vaiutáris egység Ausztria és Magyarország között?

A gyárosok rokonszenveznek az ötlettel. A magyar kormány tartózkodó nyilatkozata

(Bécs, április 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Neue Freie Presse” a napokban felvetette az eszmét, hogy Magyarország és Ausztria között valutáris egység teremthető meg a két ország teljes gazdasági és politikai függetlenségének fentartása mellett. E tekintetben nagy lépést jelentene, ha mind a két országban a szanalási elvek egyképen való megoldása jöhetne létre és ha Magyarországon bizonyos politikai nyugvópont állana be. Ez sokban hozzájárulna még a szomszédos országok valutáinak stabilizálásához és ha Középeurópában jól megalapozott és minden ingadozástól mentes valutáris viszonyok lennének, akkor az újjáépítés az egész vonalon újult, nagy erővel indulhatna meg.

A felvetődött eszme különösen a magyar körökben talált komoly visszhangra. Az idézett lapban a Hantos Elemér államtitkár is nyilatkozott. Nyilatkozatából a következők tartanak különösebb érdeklődésre számot:

— A központi hatalmak legyőzése után és az osztrák-magyar valuta megsemmisülésekor ezt az ötletet nem lehetett volna felvetni — politikai okokból. Ma azonban ez a gondolat olyan körökben is népszerű lehet, akik három-négy évvel ezelőtt még lehetetlennek tartották ezt. Meg vagyok róla győződve, hogy mindkét országban lesznek aktív politikusok, akik a valutáris politika terén a közeledés hívei.

A pénzügyek körül uralkodó anarchikus állapotokat az ilyen egységes eljárás megszüntetné. Emellett nem is lenne szükség jogi egyezésre, mert történeti kényszer a két államot

Kommercializálják a só- és dohány-monopóliumot is

A pénzügyminisztérium új törvényjavaslata. Az állam részesedése

(Cluj-Kolozsvár, április 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kommercializálásról szóló törvényintenciói szerint való a kormánynak az aszandéka, hogy a sómonopólium részben való felszabadításának tanulságai nyomán hozzájáruljon más egyedárusítási cikkek kereskedelmi elvek szerint való értékesítéséhez. Bukarestben belátták, hogy jövedelmezőség tekintetében jóval többet ér a megkötött és nehézkes monopoldrendszerrel a kereskedelmi élet figyelmes, minden konjunktúráis jelenséget számbavevő üzleti rendszere és ezért a só- és dohánymonopóliumokat is — a kommercializálási törvény szellemében — föl fogják oldani mai megkötöttsége alól. Eszerint az új rezsim a magántöke is jelentős befolyást fog biztosítani e két fontos árucikknél.

A készülő törvényjavaslatról a következőket jelentik Bukarestből:

A monopolizációságoknak a sóeladás szabaddá tételére vonatkozó intézkedése már előjele volt a készülő monopoldtörvénynek. A zárkózott monopoldrendszerben evvel az intézkedéssel egy szabad szellem vonult be. A rendszer jól bevált és az állam jövedelmei fokozódtak. A pénzügyminisztérium ezen az alapon indult el és elhatározta, hogy ezt az elvet tovább fejleszti. A pénzügyminisztérium tudomást szerzett arról is, hogy a külföldi dohánykészletek beszerzésénél igen előnyösek a kereskedelmi vezetés szempontjai, amelyek nagyobb jövedelem lehetőségét biztosítanak. A dohánytermelés fokozásánál szintén kereskedelmi elveket kell életbeléptetni, mert ennek a termelési ágának az állami irányítása nehézkesnek mutatkozott. Hozzájárult mindezekhez az, hogy a monopoldintézmény adminisztrációja óriási összegekbe kerül, amit a pénzügyminiszter állandóan redukálni kíván.

Az új törvényjavaslat szerint az alakuló vállalatok az államtól kibérlik a só- és a dohányjöveldelmeket. Az állam ebben a bérletben 60 százalékos részesedést biztosít magának, éppen úgy, mint a kommercializálendő üzemekben. A „Consum” arról értesül, hogy az állam a felügyeletet és a vezetés egyrészt megtartja magának, viszont a vezetésben biztosítja a magántöke iniciatív jogait

majdnem egyforma helyzetbe hozta, a kétféle valuta most körülbelül egyformán áll és a két ország jegybankja körülbelül egyforma elveken épült fel. A sors ironiája, hogy a két, egymástól függetlenné lett állam éppen azon a ponton akar kapcsolatot teremteni, amelyen évtizedeken át tombolt a harc a függetlenségért.

Dr. Fenyő Miksa, a magyarországi gyáriparosok országos szövetségének igazgatója rendkívül szimpatikusnak találja az egységes valutát. Kijelenti, hogy amikor a magyar korona stabilizálásának ötlete az események homlokterébe került, akkor ő cikkekben és röpiratokban a két ország valutájának értékegyesége mellett irt. Ezt kézenfekvővé teszi már az a körülmény is, hogy a két ország szoros gazdasági kapcsolatot tart fenn. Ezzel azonban nem akarja mondani, hogy magyar és osztrák valuta egysége organikus legyen és nem kívánja, hogy az egyiknek a sorsa befolyásolja a másikat. Fenyő Miksa véleménye szerint a magyar gyáriparosok a valutáris egységnek ezen megoldási módjával szintén rokonszenveznek.

A felvetett eszme budapesti jelentések szerint a kormánynál is figyelmet keltett. Azonban már eleve tiltakoznak az ellen, hogy a valutáris egység miatt Magyarország áldozatot hozzon. Ma még különben is korai erről beszélni, mert a magyar korona még nem stabilizálódott. Ha ez bekövetkezik és ha a magyar és osztrák korona szilárdasága előrelátható időn belül nem változik, akkor e téren alapos vizsgálódás után illetékes oldalról jövő javaslatokat figyelembe fognak venni.

és majoritását. A részletek még nem ismeretesek és azokat most kereskedelmi és a pénzügyminisztériumból alkotott közös előkészítőbizottság tanulmányozza. A javaslat csak június hó közepén kerül minisztertanács elé.

A máramarosi magánvasutak visszavásárlása

Hírek a CFR. köréből

(Cluj-Kolozsvár, április 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban ált össze a közlekedésügyi minisztériumhoz tartozó magánvasutak igazgatósága, amelynek az a feladata, hogy visszavásárolja a máramarosi magánvasutakat, főleg pedig a Máramarossziget—Nagybocskó vonalat. A tárgyalásokon a magánvasutak vezérigazgatójakkal és számvevőségük igazgatójával képviseltették magukat.

Értesülésünk szerint legkésőbb három hónapon belül teljesen befejeződnek a volt osztrák-magyar monarchia vasúti anyagát szétosztó bizottság bécsi munkálatai. Romániát ezekben a munkálatokban Zamfir Cristodorescu vezérigazgató képviseli, akinek nézeteltérése támadt volt a lengyel delegátusokkal. A differenciák elsimítására Cristodorescu a múlt héten Varsóban járt, ahol bejelentette, hogy a CFR. legrövidebb időn belül ötszáz vagont ad át a lengyel államvasutaknak a román-lengyel tranzitóra vonatkozó szerződésből származó kötelezettség törlesztése gyanánt. A lengyeleknek átadandó koccsikat a MÁV. és a K. K. St. B. vagonokból fogják összeállítani.

A vezérigazgatóságnak tudomására jutott, hogy egyes állomásfőnökök hanyagságából nem irányították vissza a külföldi vasutak tulajdonát képező koccsikat, amelyekért most nagy bérösszegeket és késedelmi bírságokat kell fizetnie a CFR.-nek. Ezért a vezérigazgatóság elrendelte, hogy ezentul a külföldi vasúti anyagokat semilyen esetben sem szabad a tranzitó-vámlistákba felvenni, hanem a vámhivatalok csak láttamozzák a kísérelveleket, hogy az exportálásnak ne legyenek akadályai. Ha ezután is késedelmesen fogják a külföldi koccsikat visszairányítani, a bűnösnek talált vasutasokon hajtják be az esedékes fekbérekét és egyéb költségeket.

— Nagy árviz Bukovinában. Bukarestből jelentik: Bukovinában nagy árvizveszedelem fenyeget. Az ár elöntötte a Nepolocautzi—Ghica Voda vasutvonalat is.

Az Uj Kelet
napilap
Szoroskötés:
Kétféle szerk.
Az Uj Kelet
jelölés
Előfizetési ár
félévre

A

Kis fogl
ban Jeruzsá
szent falat
meg mint tö
tása van e
nedvesítik k
szor szent v
ájtatoskodó
és kár, hogy
külső propag

Ha az et
mintha egy
ragyogóbb v
gyogása meg
a keskeny s
ember egymá
delei miatt a
nyékban van
közöti kontr
nak és ennel
ségét. Régi
pukkal, temp
és ha az em
utazik, Hebr
Machpela ba
helye. Csak
szidóknak és
Az országban
dés az arabó

Az ősi J
dombja). Az
nem Jeruzsá
templomaival
tízszta héber
A koloni
dasági szake
ben. Haifán
dálni az orsz
nál gyári keu
már európai
lia országában
valóra. A zsi
fog növekedni
látni új életle
kolonizáció te
haladással.

A világn
borak ideje n
lamcsinyek o
lódás megszű
amikor az e
lesztésével
lesz az a jövő
az új Cion n

— Stinn
lentik: Stin
meke, közöt
a legszűkebb
után a berli
égetni. Ham
levő családi
lete nincs, d
zólte legidős
vagyon tová
kezéseket.

— Ujabb
mány érkezt
kapott, hogy
pénzszállítma
millió lej ért
sen mintegy
a belga óg
utban vannak
verdeujabb sz
pénzkészlete
s akkor forga

— Lugoj
partját. Bul
engedélyezte
partjának meg
A folyószabá
kerülni.

HIREK

— Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay Janos és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Az új Cion városai

Irta Anita Müller (Wien)

Kis foglalatban élőt és halottat egyesít magában Jeruzsálem, az ősi város. Moria hegyén a szent falat nemcsak kíváncsi turisták bámulják meg mint történelmi relikviát; szomorú napi aktualitása van a hegynek: napról-napra, óráról-óra nedvesedik könnyekkel a régi köveket... A háromszoros szent város, zsidók, keresztények és mozlimek ájtatoskodó hiveinek vallási központja Jeruzsálem és kár, hogy az igazi vallásosság mellett a vallás külső propagandájának nyitnak tág teret.

Ha az ember följut az Olajfák hegyére, a város mintha egy beágyozott gyöngy lenne a világ legnagyobb vidékébe. Az ég kékje és a tenger ragyogása megejtik az embert. És ha lejön az ember a keskeny sikátorok közé, ahol alig tér el két ember egymás mellett és ahol a házak kiugró fölélei miatt a régi városnak az a része örökös árnyékban van, ha látja a természet és törmelék közötti kontrasztot, akkor megismerve ennek a városnak és ennek az országnak minden báját és szépségét. Régi falak övezik a várost, hatalmas kapukkal, templomok és minaretek adják a jellegét és ha az ember Jeruzsálemből a Holt-tenger felé utazik, Hebront érinti, amelynek közelében látható Machpela barlangja, az Ősatyák évezredes álmának helye. Csak mohamedánok léphetnek a barlangba, zsidóknak és keresztényeknek kúnt kell maradniuk. Az országban ezek miatt is elég nagy az elkeseredés az arabok ellen.

Az ősi Jeruzsálem ellentéte Tel-Aviv (Tavaszdombja). Az új zsidó Palesztinában az idegennek nem Jeruzsálemet mutatják legendás kriptáival, templomaival és mecsetjeivel, hanem Tel-Avivot, a tiszta héber várost.

A kolonizáció vezetői államférfiak és mezőgazdasági szakemberek, ez meglátszik a zsidó tarmokon. Haifán pedig látszik, hogy innen fog kiindulni az ország industrializációja. A Karmel lábánál gyári kemények emelkednek és a kikötőben már európai élet kezdődik. Minden új gyár a Biblia országában nagy embertömegek álmát váltja valóra. A zsidó bevándorlás abban a mértékben fog növekedni, amilyen mértékben az ország el tudja látni új életlehetőségekkel lakóit. A mezőgazdasági kolonizáció tejlődése kéz a kézben megy az ipari haladással.

A világnak szennzációkra van szüksége. A háborúk ideje remélhetőleg elmúlt, forradalmak, államcsínyek olyan gyakoriak voltak, hogy az érdeklődés megszűnt velük szemben. Most itt a pillanat, amikor az emberiség — nagy akaratának kifejezésével — ismét továbbjut egy lépéssel. Palesztinai a jövő reménye. Szívek ezrei fordulnak az új Cion napja felé...

— **Stinnes Hugó temetése.** Berlinből jelentik: Stinnes Hugót özvegye és öt gyermeke, közöttük három fia gyászolja. Holttestét a legszűkebb családi körben fogják hétfőn délután a berlin-wilmersdorfi krematóriumban elégetni. Hamvait a Ruhr melletti Mühlheimban lévő családi sírboltba szállítják át. Végrendelése nincs, de úgy hírlik, Stinnes szóbelileg közzölte legidősebb fiával, Edmonddal az óriási vagyon továbbkezelésére vonatkozó rendelkezéseket.

— **Újabb huszonötmillió ércpénzszállítmánya érkezett.** A pénzügyminisztérium értesítést kapott, hogy a belgiumi Alard-cégtől újabb ércpénzszállítmánya érkezett Konstancába huszonötmillió lej értékben. Ezzel a küldeményel összesen mintegy negyvenmillió ércpénzt szállított már a belga cég egy- és kételejes érmeiben. De már utban vannak úgy a párisi, mint az Alard-pénzverde újabb szállítványai, amelyekkel Románia ércpénzkészlete nemsokára százmillióra fog emelkedni s akkor forgalomba hozzák az új ércpénzeket.

— **Lugojnál megerősítik a Temes balpartját.** Bukarestből jelentik: A minisztertanács engedélyezte a Lugos határán elfolyó Temes balpartjának megerősítésére szükséges munkálatokat. A folyószabályozás száznyolcvanöt ezer lejbe fog kerülni.

— **Lemondással fenyegetőzik a cseh kormány.** Prágából jelentik: A mindig jól informált „Tribuna” szerint Svehla miniszterelnök megfenyegette a koalíciót, hogy az egész kormány lemond, ha a nemzetgyűlés jövő szeptemberig nem fogadja el az újsajtótörvényt és az összeférhetetlenségi javaslatot.

— **A kolozsvári kereskedelmi kamara ügyforgalma.** A legközelebb megtartandó cluji kereskedelmi és iparkamarai közgyűlésen jelentést fognak tenni a kamara ügyforgalmáról. A múlt közgyűlés óta az összeállított jelentés szerint 1776 ügyirat érkezett be, ezek között 37 miniszteri leirat, 89 társ kamarai átirat, 29 átirat illeték-ügyben, 124 átirat számlahitelesítés ügyében, 24 különféle segélykérés, 203 címkérvény és 1270 vegyes megkeresés. Összesen 1,103,833 lej kamarai illeték folyt be. A kamarától kikért hatósági, testületi és magánosok részére szánt vélemények száma 268. Ebből iparkihágási ügyben 12, ipartörvény-magyarázat tárgyában 14, vásárendéylezés és áthelyezési ügyben 8, árubehozatal és kiviteli engedélyezés tárgyában 11, iparigazolvány váltása ügyében 45, adóügyben 68, telepengedélyezési ügyben 10, vámügyben 9, külföldi utlevél és vízum tárgyában pedig 91 esetben adott a kamara véleményt. A kiadott bizonyítványok száma 142. A kamaránál az elmúlt évben 11 védjegyet lajstromoztattak be.

— **Letartóztatott tőzsdebizományos.** Bukarestből jelentik: A rendőrség ma letartóztatta Birki Mihály tőzsdebizományost, aki ötszázmillió koronával károsította meg azokat, akik kosztópénzeket helyeztek el nála. Birki a pénzen tőzsde-manipulációba kezdett és legutóbb a francia frank elértéktelenségére spekulált. A károsultak kis emberek, akiket Birki Mihály bukása egzisztenciájuktól fosztotta meg.

— **Folytatják a vizsgálatot a Danilescu-ügyben.** Constantinescu ügyész vezetésével tegnap este és ma reggel bizottság jelent meg Danilescu Alexa dr. Rákóczi-ut 1. szám alatti lakásán és ott ismételtén házkutatást tartottak. A bizottság a lakást lepecsételte és zár alá vette, a rendőrség pedig Danilescu családtagjainak kihallgatását, amelynek során anyósát és faluról beidézett öccsét is kihallgatták. Danilescu állapota különben változatlan, láza ugyan 38,2 fokra emelkedett, azonban ha komplikációk nem állnak be, csakhamar felépül és elhagyhatja a klinika épületét.

— **Banditákkal választotta magát szenátorra egy francia nagyiparos.** Párisból jelentik: A szenátus Coty illatszergyárosnak és a „Figaro” kiadótulajdonosának szenatori mandátumát különböző jogi szabálytalanságokért megsemmisítette. Az ügy előadója azt is szemrehányta Cotynak, hogy Korzika szigetén lévő választási kerületében banditákkal állott összeköttetésben.

— **Eljegyzés.** Goldstein Bertuskát Némáról eljegyezte Bergfeld Elek Cluj. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Katasztrófális árvíz fenyegeti Szerbia fővárosát.** Belgrádból jelentik: Belgrádnál a Duna olyan magasságot ért el, amilyent a kétszázötven évvel ezelőtt történt belgrádi árvíz-katasztrófa óta nem jegyezték fel. A lakosság körében óriási a pánik és mindenki igyekszik idejében elmenekülni a veszély elől.

— **A külföldi tartozások rendezése.** Bukarestből jelentik: A kereskedelmi kamarában az erős valutában fizetendő adósságok rendezésére kiküldött bizottság értekezletet tartott. Az olasz hitelezőknek a román megbízott, Penescu Kerich ugyanazt a propozíciót tette, melynek alapján a francia és angol tartozásokat rendezték. Bár az olasz hitelezők ennél előnyösebb feltételeket akarnak kieszközölni, a bizottság reméli, hogy sikerülni fog megegyezést létesíteni. A Brüsszelbe kiküldött román bizottság különféle akadályok következtében még nem ült össze a belga hitelezőkkel.

Otto Bendekovits wieni

előkelő marhabizományos cég

képviselőjében

a Polgári Takarékpénztár Rt.

cluji pénzügyi felajánlja szolgálatait marhakereskedőknek. Exportálandó marhák bevásárlására és vámolására korlátlanul nyújt előleget.

— **A Creditul Industrial a vegyi-iparért.** Bukarestből jelentik: A Creditul Industrial főbizottsága tegnap a hazai vegyi-ipar fejlesztéséről tanácskozott. A főbizottság elhatározta, hogy a vegyi-ipart mindenképpen támogatni kívánja és az eddig folyósított tizenegy és félmillió lejen kívül további kölcsönöket is folyósítani fog.

— **Egy örökségi ügyből kifolyólag perrel támadják meg az államot.** Erdekes örökségi ügyben kezdte meg a tárgyalást a kolozsvári törvényszék. Néhány hónappal ezelőtt Nagyenyeden meghalt özv. Baróti Miklósné kilencvennégy éves özvegyasszony, aki nagy vagyonnak volt a tulajdonosa. Az elhunyt halála előtt nem készített végrendeletet és így a többszáz ezer lejt kitevő vagyona örökösök hiányában az államra szállt. Néhány héttel ezelőtt a nagyenyedi előjáróságnál jelentkezett egy fiatal ember, aki irásokkal igazolta, hogy ő Baróti Jenő budapesti állami tisztviselővel azonos és az örökség ügyében jött Romániába. Baróti Jenő elmondotta, hogy az elhunyt, aki neki távoli rokona volt, egy alkalommal szóbeli ajándékosági szerződéssel őt tette meg egyedüli örökösnek. Baróti Jenő az örökségért pert indított az állam ellen. Az ügyet ma tárgyalta a kolozsvári törvényszék, nem tudott ítéletet hozni, mert Baróti Jenőnek nem volt elég bizonyíték a kezében. Hosszas tanácskozás után a törvényszék tanácsa úgy döntött, hogy a Magyarországon tartózkodó két koronatanut, akik a szóbeli adományozásnál jelen voltak, a budapesti román követség közbenjárására a budapesti törvényszéken hallgassák ki, és ezen vallomások megtörténte után hozza majd meg a kolozsvári törvényszék az ítéletét.

— **Lasker Emanuel került a sakkverseny élére.** Newyorkból jelentik: A nemzetközi sakkverseny tizenyolcadik fordulójában Lasker Emanuel dr. eldöntetlen eredményt ért el Aljechinnal szemben. Capablanca legyőzte Lasker Edét, Marsall pedig Boguljubovot. Maróczy és Réti játszmája remélve végződött, Tartakover veszített Yates ellen. A helyzet most a következő: Dr. Lasker 12, Capablanca 11, Ajsichin és Réti 9 és fél, Marsall 9, Maróczy és Tartakover 7 és fél, Boguljubov 7, Yates 5 és fél, Lasker Lde 5, Ivanovszki 4 és fél pont.

— **Hogyan rabolták ki Máramarosziget városi pénztárát?** Máramaroszigetről jelentik: A rendőrség letartóztatta Fornwald János városi pénztárost és Lendvay ellenőrt, akiket felelősnek tesznek a városi pénztár kifosztásáért. A letartóztatottak azzal védekeznek, hogy Beszarabia csatlakozának hatodik évfordulóján az ünnepek alatt ismeretlen rablók megtámadták Fornwald pénztárost egy zugutcában, a kulcsokat elvették tőle s azok segítségével háromszázhuszonöt ezer lejt vittek el a kasszából. Ezt látszik igazolni az a körülmény is, hogy Fornwald összeverve és megtépett ruhában jelentkezett még az éjjel a rendőrségnél.

— **Az angol munkanélküliség csökkenőben.** Londonból jelentik: A munkanélküliség az utolsó hetekben jelentősen megcsappant. A március 17. és 24. közötti héten 30,621 munkanélküli tudott elhelyezkedni. Leginkább az állami közmunkáknál és a Wembleyben létesítendő kiállítási munkáknál veszik igénybe őket.

— **Gyilkossági kísérletért egy évi börtön.** A múlt év november tizenkettedikén egy falusi kis korcsmában együtt iddógáltak Davidan Nicolaj és Koron Vasilie Panorel községbeli legények. A két legény már a kora délutáni órákban hozzáfűzött az iváshoz, úgy hogy estefelé mindketten részegek voltak. Mikor fizetésre került a sor, a két berugott legény összeveszett, mert egyik sem akart fizetni, sőt Koron Vasilie azzal a kijelentéssel, hogy társa majd az egész számlát kifizeti eltávozott a korcsmából. Davidan Nicolaj kénytelen volt az eltogyasztott italok értékét megfizetni és bosszút esküdve társa után indult. A korcsmától néhány méternyire utólérte társát, akit barátságosan megszólított és mintha mi sem történt volna, együtt folytatták utjukat. Alig haladtak két-három száz méternyire, mikor Davidan Nicolaj zsebéből bicskát rántott elő és azt teljes erejéből Koron Vasilie hátába ütötte, aki eszméletlenül összesett. A súlyosan sebesült legényre a csendőrség akadtak rá, akik a sebesültet kocsira téve beszállították a tordai kórházba. A támadó Davidan Nicolaj ellen a tordai törvényszék előre megfoltolt gyilkossági kísérletért emelt vádat és a megtartott tárgyaláson egyévi börtönbüntetésre ítélte. A vádlott az ítélet ellen felebbezést jelentett be és az ügy így került tegnap a kolozsvári ítélőtábla tanácsa elé. A felebbeviteli tárgyaláson az ítélőtábla tanácsa helybenhagyta a tordai törvényszék ítéletét és így az ítélet jogerőre emelkedett.

KÖZGAZDASÁG

Weisz Manfréd-féle temesvári gyár-alapítás. Timisoarából jelentik: Budapestre érkezett hírek szerint a Weisz Manfréd-féle csepeli vasművek vezetősége lemondott arról a tervéről, hogy Clujon gyártelepének egyik fiókját nyissa meg. Az újabb terv az, hogy Temesváron a Benes-tesvérek vegyészeti gyárával működjön együtt. Weisz Manfrédék bádoglemezeket és bádogdobozokat akarnak gyártani, azonban a gyártást kiterjesztik egyéb tételemezárura. A budapesti cég harmincmillió lej tőkét fektetne az új üzembe.

Erdélyi állatexport márciusban. Hivatalos statisztika szerint márciusban a következő exportőrök vitték ki Erdélyből állatokat: Major József nagybányai marhakereskedő harminnégy ökröt Máhrisch-Ostrauba, M. Jenic máramarosi kereskedő Prágába exportált tizenyole ökröt, I. Ro-

setti szatmári kereskedő huszonkét ökröt Bécsbe, I. Patai biharmegyei kereskedő ugyancsak Bécsbe kilenc ökröt, A. Mendelovics biharmegyei kereskedő negyven ökröt szállított Bécsbe, K. Farkas szilágymegyei kereskedő tíz ökröt exportált Máhrisch-Ostrauba, D. Roth szilágymegyei kereskedő tíz ökröt vitt ki Máhrisch-Ostrauba, Ickovics Hersch kolozsmegyei exportőr huszonnégy ökröt vitt ki Prágába, Grosz Izidor szatmármegyei kereskedő nyolc ökröt szállított ki Csehszlovákiába, Sámuel Ignác szolnokdobokai kereskedő tíz ökröt exportált Bécsbe, Grünfeld Ignác biharmegyei kereskedő harminc ökröt hajtott a bécsi vásárra.

Az alaptőkeemelés feltételei. Bukarestből jelentik: Az utóbbi időben az iparügyi és kereskedelmi minisztérium rengeteg tőkeemelési kérvényt kapott Erdélyből, amelyeknél nem tartották be a bukaresti gazdasági bizottság rendelkezéseit. Emiatt a kéréseket nem lehetett elintézni, ami sok panaszra adott okot. A kérvények gyors elintézése érdekében a pénzügyminisztérium ma kör-

rendeletet intézett a csatolt területek valamennyi pénzügyi adminisztrációjához, amelyben értesíti őket, hogy tőkeemeléseket csak akkor engedélyez a kormány, ha az ipari és kereskedelmi vállalatok eleget tesznek a következő feltételeknek: 1. Az igazgatóság tagjainak háromnegyedrészre román állampolgár kell legyen. 2. A részvények kétharmada román állampolgárok által jegyzendő. 3. Részvényeket csak az igazgatóság felhatalmazásával lehessen elidegeníteni, amiről egyidejűleg az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumot is értesíteni kell. 4. Ugy az alaptőkében, mint az igazgatóság tagjaira vonatkozólag állandóan be kell tartani az előírt arányt. 5. Mindezeket a feltételeket szigorúan be kell tartani. Bármilyen változást bell kell vezetni az alapszabályokba és vállalata alapítási tervezetbe is.

Szabályozzák a budapesti tőzsdén a szállítási kötelezettséget. Budapestre jelentik: A tőzsdetanács foglalkozik azzal a tervvel, hogy a szállítási kötelezettség rendszerét új ala-

Aranyfilm az „Atlantide”
sorozatból!

Agnes Ayres és Rodolpho
Valentino!

A szép spanyol s az elbűvölő amerikai művésznő! A legszebb filmegyüttes!

A SEJK

Pompás kompozícióju romantikus dráma 8 felvonásban. Varázslatos történet a Szahara forró atmoszférájából, az európaiak nagy temetőjéből.

Elsőrangú film!

Irodalmi remekmű!

Megjelent a Közgazdasági Évkönyv

a Consum, Közgazdaság-Rumänischer-Lloyd gazdasági lexikonjának

II. kötet az 1924. évre

F Ö B B T A R T A L O M :

Lakás és üzlethelyiség
A rekvirálás jogtalansága
A lakbérleti törvény rendelkezései
A szerződések
Az árdragítási törvény
A regáltbéli kereskedelmi jog
A román erdőtörvény
Törvény az erdészeti személyzetről
Törvény az erdészeti oktatás szervezéséről
A békeszerződés gazdasági rendelkezései
Közigazgatás
A román állampolgárságról szóló törvénytervezet
A közigazgatás reformjai
A kivándorlás
Az adótörvény ismeretése
Az adótörvény végrehajtási utasítása
Az alkalmazottak adója
A monopól
A biztosítási ellenőrzés
Nagyrománia nyersanyagtermelése
A petroleum
Petroleumfinomítók
A petroleumtermékek exportja
A földgáz
A szénbányászat
Arany- és ezüstbányászat
A sóbányászat
A romániai kőbányák

A nagyromániai bányászat fejlődése
1919—1923-ig
A nyersolaj és termékeinek kivitele
1911—1923-ig
Erdélyi földgázstatisztika 1922-ben
Nagyrománia földgázproduktója
1919—1923-ig
A szénbányászat
Arany- és ezüstbányászat 1922-ben
Sóbányászat 1922-ben
Kőbányászat 1922-ben
Az index
Külkereskedelem
A gabona. Az állatkivitel. A faexport.
A petroleum. Az import
Munka- és munkáviszonyok Romániában
A munkásság számának megoszlása
helyenként
Munkabérek
Szövetkezetek
Az alkalmazottak katonai felmentése
A külföldi munkások behozatala és elhelyezése
Az új vízjogi törvény
Részvénytársaságok államsegélye
Kedvezményezett vállalatok adója
Iparfelügyelet és kazánvizsgálat
Hogyan kell szállítani
Vámolás
A vámbevallás, A helyes bevallás fontossága, A vámbüntetések, Külföldi

szállítás, Kezelési illeték, Kocsitolási illeték.

Áruüzleti szokások Erdély és Bánátban
Nacionalizálási és működési engedély
A moratórium törvény
Idegen vagyonok felszámolása

A pénz
A Creditul Industrial A nagyromániai bankok országos szövetsége

A devizatorvény
Rendelkezések a törvényhez
A devizakereskedelmre jogosított bankok Romániában

Az erdélyi és bánati pénzügyi intézetek kompassza
Törvény a háború idején eltűnt egyének holtanyilvántásáról
A román állampolgárság elnyeréséről és elvesztéséről szóló törvény kiegészítése
Cögleírások

A Közgazdasági Évkönyv
a legnevesebb és legismertebb szaktekintélyek szerkesztésében tartalmazza mindazokat a tudnivalókat, utbaigazításokat, felvilágosításokat, amelyekre a kereskedő, gyáros, iparos, bankárnak, jogásznak szüksége van. Az 500 oldalas könyv ára bekötve 200 lej.

A Közgazdasági Évkönyv Kiadóhivatalának
Cluj-Kolozsvár

Alulírott, megrendelem a Consum és a Közgazdasági-Rumänischer-Lloyd kiadóhivatalának megjelent Közgazdasági Évkönyvét és annak árát 200 (kettőszáz) lej és a portóbort 7,50 lej egyidejűleg postaiutalványon küldöm szíveskedjék utánvételezni

olvasható aláírás
+ A nem kívánt rész törlendő.

pontos cím

pkra
get 24
nem os
ugyan,
való sz
iszont
itaná

A
ték. Ez
piacot,
Gyöngé
kultak:
400—4
33-80—
1925—
5-50—

Buk
London
33-50,
Varsó
Buk
4) lev
francia
330, dra
márka
cseh ko
Zür
Amsterd
London
Milano
dapest
300—3

hagya
Rumáni
második
a könyv
közgazd
életére
tárháza
könyv i
zott oly
az ország
könyv a
kívül. E
áttekint
fektetel
közgazd
Az évkö
pontos j
keresked
vább a
alfabetik
demel a
litó ártá
sát felöl
gáltat m
földgáz,
szata és
zöbb ter
amely k
irodalom
vényről.

Jön!

A LEGNAGYOBB AKTUÁLITÁS!

Jön!

A sarajevói kettős gyilkosság

A világháboru kitörésének közvetlen okai

Az összes ütközőpontok történelmi megvilágításban. Egyedüli alkalom ahhoz, hogy fogalmat alkothassunk olyan rejtett okokról, melyek papírra nem tehetők.

Ferencz Ferdinánd osztrák trónörökös és Erzsébet főhercegnő meggyilkolása.

A film felvétele Sarajevóban történt a legkisebb részletek hű rekonstrukciója mellett.

Hétfő, április 14-től kezdődőleg a Select-Mozgóban

pokra helyezze. Eszerint a szállítási kötelezettséget 24 órában állapítanak meg. Tőzsdei körökben nem osztják a tanácsnak ezt a felfogását. Igaz ugyan, hogy az értékpapiroknak 24 órán belül való szállítása megnehezíti a tobzódó kontremint, viszont a rövid határidő az arbitrázsüzeteket bántaná meg.

A mai valutapiac

A lejt mai nyitáskor Zürichben 300-al jegyezték. Ez azonban nem befolyásolta különösen a piacot, amelynek árai nagyjából a tegnapiak. Gyöngye üzletforgalom mellett az árak ma így alakultak: Osztrák korona 367—369, magyar korona 400—410, cseh korona 570—572, svájci frank 33.80—33.85, francia frank 11.45—11.55, dollár 192.5—193, font sterling 834—837, olasz lira 8.50—8.60, dinár 2.30—2.35.

Valutapiac április 12-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1135, Berlin —, London 832, Newyork 191.75, Róma 850, Zürich 83.50, Bécs 27, Prága 572, Budapest —, Varsó —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 730. márka 40 leva 130, török lira 98, font sterling 815, francia frank 1130, svájci frank 33.50, olasz lira 830, drachma 340, dinár 232, dollár 190, lengyel marka 20, osztr. korona 27.5 magyar korona 25, cseh korona 555.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 124—124, Amsterdam 212.5—212.25, Newyork 570—570, London 2470—2471.25, Páris 34.10—34.20, Milano 2520—2550, Prága 1690—1690.25, Budapest 77.5—77.5, Belgrád 707.5—710, Bukarest 300—300, Varsó —, Bécs 80.25—80.75.

Közgazdasági évkönyv. Mostanában hagyta el a sajtót a „Consum“ és „Közgazdaság-Rumänischer Lloyd“ kiadásában megjelenő évkönyv második évfolyama. Közel ötszáz oldalon tárgyalja a könyv mindazt, ami nagy vonalakban az ország közgazdasági életét érinti. Ami Erdély gazdasági életére vonatkozik, arránzva az évkönyv valóságos tárháza a legaprólékosabb tudnivalóknak. Az évkönyv ismerteti az elmúlt tizenkét hónap alatt hozott olyan törvényeket és rendeleteket, amelyek az ország gazdasági életével kapcsolatosak. De az évkönyv a közigazgatás ügyeit sem hagyja figyelmen kívül. Rados Móric és Székely János szerkesztők áttekinthető, rendszeres munkát, nagy gondosságot fektettek ebbe a munkába, amely köré az erdélyi közgazdasági írók legjava emberei csoportosulnak. Az évkönyvben a devizatörvény ismertetése mellett pontos jegyzékét találja az olvasó az összes devizakereskedelemben jogosított romániai bankoknak, továbbá az erdélyi és bánáti pénzüzetek kompasát alfabetikus sorrendben. Különösebb figyelmet érdemel az elsőrendű szükségleti cikkek összehasonlító ártáblázata. Az ország termelésének ismertetését felelő rész becses statisztikai anyagot szolgáltat mindazok számára, akik az ország petróleum, földgáz, szénbányászat, arany- ezüst- és sóbányászata és a köfejtés, mint az ország leggyümölcsözőbb termelése iránt érdeklődnek. Az évkönyv, amely kimagasló eseménye az erdélyi közgazdasági irodalomnak, mellékletet ad az új lakbérleti törvényről.

SPORT

Ma délután a következő sportprogram kerül lebonyolításra: 1 órakor KKASE—KMTE, 3 órakor Haggibbor—CFR, 5 órakor Universitatea—Victoria. A másodosztályú munkások kemény ellenállást tognak kifejtetni a lelkesen játszó kereskedők ellen. A legérdekesebb küzdelemnek a Haggibbor—CFR mérkőzés ígérkezik, a bajnoki mérkőzés alkalmával ugyanis a CFR 2:0 arányban vezetett, de a Haggibbornak nehéz küzdelem után sikerült az utolsó percekben legalizálni az eredményt. — Az Universitatea—Victoria meccs reváns jelleggel bír, a bajnoki mérkőzésen ugyanis a szerencse a Victoriának juttatta a győzelem pálmáját. Az egyetemiek csapatában az ujjonnan igazolt dr. Hirsch, a Victoriában pedig az M. L. Sz. által a Szegedi AC részére kikért Leitner is fog játszani. Az első mérkőzést Jakobi Ernő, a másodikat Nagy Lajos, a harmadikat Gerő Ferenc budapesti bíró fogja vezetni.

Külföldi hírek

Május 4-én Berlin—Bécs városközi válogatott mérkőzés.

Husvét másodnapján Baselben, Svájc és Dánia reprezentatív csapatai találkoznak.

A prágai „Sparta“ Mannheimban, az ottani Verband für Rasenspieler SC ellen, csak 1:0-os győzelmet tudott aratni.

DFC (Prága) Dreslener SC 0:0.

Jüdische Turnverein (Basel) Abstinenten SC 3:0 (2:0).

Wienben ma kerül eldöntésre a Rapid—Hakoah és WSE—Amateure közötti bajnoki mérkőzés.

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Vasárnap: Pillangókisasszony.

Hétfő: Parasztszület. Ballet.

Szerda: Hegyek alján.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Vasárnap d. u. 3 órakor: Boccaccio. Mérsékelt árakkal.

Vasárnap este 8 órakor: Hazudik a muzikaszó. Operette újdonság 13-szor. Uj szereposztással.

Napibérlet 112. A.

Hétfő: Diadalmas asszony. Operette újdonság 11-szer.

Napibérlet 113. B.

MOZGÓK MŰSORA

Vasárnap, április 13.

Select-Mozgó: Figyelem! Pat és Patachon!

Uj film, uj filmstílus! *Hamlet a leánynevelőben.*

Pompás vígjáték 5 felvonásban. Főszerepben Pat és Patachon, a legújabbban feltűnt két dán komikus. Az összes filmkomikusok között versenyen kívül állók. Világszerte kacagás és derű, fakad a nyomokban, A humor szenzációja. A műsor keretében:

Jerry és vetélytársai, pompás vígjáték és Naru-Hikko-Haghasi-Suni japán herceg megérkezése Bukarestbe. Legújabb aktualitás.

Hétfő, április 14. *A sarajevói kettős gyilkosság.*

Uránia-Mozgó: Figyelem! Közkívánatra!

Magyar film, magyar szereplők! *A falusi kislány*

Pesten. Hatalmas életkép 5 nagy felvonásban. Főszerepben Hollay Kamilla, Tanay Frigyes, Horváth Zoltán. A mánások közlekedése a demokráciához.

Minden figyelemre méltó film.

Hétfő, április 14. *A sejk.*

Apolló-Mozgó: Figyelemreméltó repriz! *Kismet I. és II. rész.* Buhájos keleti mese Harun Al Rasid szultán idejéből. 2 rész 11 felvonásban egy előadás keretében. Főszerepben Otis Skinner és Elynor Fair, Eduard Knoblauch remekműve. Hétfő, április 14. *A fejnélküli lovas I. rész.*

Deutsch & Braun

textiláru
nagykereskedés

Tg.-Murăș, Piața R. Ferdinand 52
Telefon 273

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzsírt, mert ez tiszta, egészséges és kiadós!

חֶסֶד וְשֵׁן
áru

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: **HIENZ VILMOS Cluj**

BERSON

gumisarkot és gumitalpat

erősítessen cipészével cipőjére, mert nemcsak pénzt takarít meg, hanem egyuttal kiméli lábát és cipőjét.

Lloyd 2502

Telefon-
sz. 51. **LADAGYÁR** Pókuzlet
Egeres

Mindenmél ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szedett részekben megrendelésre azonnal készit és szállit a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ladagyár
Cluj, Strada Cernuzti (volt Kajántól-ut) 1 szám

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3.—, vastag betűvel 6.— lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény

Butor! Legelőcsébb be-
vásárlási forrás. Klein
Izsák, Unió-u. 21. 1581

Ruhába és fehérműbe
gépjáour gyorsan és szé-
pen készül a Műhímző-
Szalonban Unió-utca 15.
7054

Nősülni óhaj megféle-
hozománnyal 28 éves izr.
vallású önálló divatárke-
reskedő, kinek forgalmas
erdélyi városban fényes üz-
lete van. Csakis feltétlen
uri család levelére válasz-
lok. Leveleket a kiadóhiva-
tal továbbít „Ideális élet“
jelige alatt. 7055

Jómeneteli cipészület-
hez társ kerestetik. Esetleg
eladó. Cim a kiadóban.
7059

Az államnyelvből is
képesített okleveles izr.
tanító állását változtatni
óhajta. Cim a kiadóban.
7075

Keresek fűrésztelepen
4 éves fiam és 1 éves leá-
nyom mellé jó házból való,
perfekt német lányt. Grósz
Armin Sibot (Alkenyér)
7076

Figyelem! Husvétra fá-
kéreg 60 szálás 20 lejért
kötésenkint kapható Dávid
Hermann bőrkereskedésé-
ben. Széchenyi-tér 39. szám
7077

Mielőtt husvétii edényeit
beszereznék, siessen a Cal.
Reg. Ferdinand 65. alatt
lévő edényüzletet megte-
kinteni, ahol kevés pénz-
zért is, beszerezheti szük-
ségletét. 7082

Középiskolai alsó osz-
tályu tanulók tanítását
vállalja szigorló orvos. Cim
Engel, Str. Dorobanților 70

Purimeste a Hintz-pa-
tika előtt elvesztett boa
igazolt tulajdonosa jelent-
kezzék a kiadóhivatalban.
7083

SUGJA MEG

tisztelt háziasszony boltosának, hogy Ő maradhat, ha akar ósdi, maradi, de
Ön, mint aki a divatban nem visel ósdi régi copiókat, pótkávéban is csak az
uj három csillagos Uhu kávét vásárolja.

Kőbányai Polgári Serfőződe és Szent István Tápszerművek R.-T.

Nélkülözhetetlen

villamos vízmelegítőkülönlegességek orvosoknak, fogorvosoknak, vízvezetékes mosdókhoz,
villamos zseblámpakülönlegességek utazáshoz és robbanóanyagok kezeléséhez,
soha el nem romló előszobacsengő minden lakásban!
Vételkényszer nélkül működésben megtekinthetők

Pallos és Markó okl. gépészmérnökknél Cluj-Kolozsvár,
Strada N. Jorga (Jókai-utca) 7. Telefon 650.

„SIRPINOL“

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: Tüdő-
és hörghurut, köhögés, szarvarkóhögés és tuberkulózis ellen. Min-
denki kérje háziorvosát, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt“ gyógyszer-
tára Reghinul-Sásesc

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon Interurban 2-13 * Sörgönc: Juvaere, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogószati arany * Arany, ezüst és
és farrasztó ** * platina-beváltfés

Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezsi
tárgyakban nagy lerakat.

Csak viszontelárúslóknak!

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tüköröket és butor-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
méretben és
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

MARX

email-, padló-, kocsi-,
copal-, kertibutor- és kalplakkok
minden színben

NÜRNBERGI V. P.

korong-, mintázó-,
fényező-, marok-, vonalzó-, enyvező-
és írőecsetek

Valamint firniss, zinckweiss,
vegyi- és földfestékek elsőrangú
minőségben érkeztek.

**Áruink jó
minőségéért
szavatolunk**

RADOS & CO. CLUJ

festéknagykereskedése, Calea R. Ferdinand 21.
Telefon 692

Férfi öltönyök részére a legjobb szövetek mégis csak

GROMEN & HERBERT

nagyszabeni posztógyárának

cluji lerakatában vásárolhatók!

Cluj, Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi Miklós-utca) 13

RENKESZTŐSÉG, K
HIVATAL ÉS NYOM
Kluj-Kolozsvár, St. B
L. Pop, (Brassay-utca)
Telefon: Szerkesz
Kiadóhivatal
No. N. Sz.
A kéziratok kizáró
szerkesztőségnek
csúndók. Kéziratoka
adank vissza

1924 április 16

Öt évig nem

Kihirdették a sta
(Athén, április
Egész Görögorsz
állapotot. A kor
tilos sajtótamadá
forma ellen. Az
kévé az eddigi t
gyot választottá
A kormány
rojalisták fegy
népszavazás a k
igaznak bizonyu
Athén utcáit e

repülőcsapatokk
Az egész főváro
bilok és kocsiak
lök, cukrászdák
rak kivételével
egyetlen incide
kosság mindkét
a fanatikus har
Tegnap, m
retormpárti pol
Leonardopolosz
gezték. Társait
lázasra a

a köztársasá
tőztatások ti
ben. Naupl
más városait
pártiak kísé
gok elmozdít
ziosz-kormány
körében ezek
vélegyes ered
lom és

bármely p
sebb
A hangulatot
lapok, amelye
mányt a legut
politikus halá
lista sajtó arra
lenebbül izgas

Bombamerény

Luxemburg
letet kísérelte
A polgármest
amely megroz
nem tett kár
külföldiek he

Németország

Berlin, ápr
birodalmi orsz
letet tartottak
elhatározták,
szolni a jövőt
lasz alkalmas
ket arra, hogy
német kormány
fogja kifejezni
súlyozzák még
gás nyilatkoz

Ll

London,
kan bronchiti
miniszterelnö
rosszabodás á
egy népgyüle
és orvosai m
elnökön tudó
dos kezelés
kívül heves
Lloyd Georg
magas lázzal